

EUROPOS KOMISIJOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS SUPRATIMO
MEMORANDUMAS DĖL PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO

Kadangi Stojimo akto 34 straipsniu sukuriama Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonė¹ kaip laikina finansinė priemonė nuo įstojimo dienos iki 2006 m. pabaigos;

kadangi Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonė, pratęsdama panašią finansinę paramą, finansuotą pasirengimo narystei priemonėmis, toliau padės naujoms valstybėms narėms vystyti ir stiprinti jų administracinius gebėjimus įgyvendinti Bendrijos teisės aktus;

kadangi yra svarbu išlaikyti įgyvendinimo struktūrą ir sistemų stabilumą, tęstinumą ir paprastumą,

todėl

Europos bendrija, atstovaujama Europos Komisijos, toliau vadinama Komisija, iš vienos pusės, ir

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, toliau vadinama Gavėju, iš kitos pusės,

susitarė:

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžimai

1. Nacionalinis fondas (NF)

Nacionalinis fondas yra Finansų ministerijos valstybės išdo institucija, nukreipianti Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšas Gavėjui.

2. Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA)

Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) yra nacionalinės administracijos institucija, atsakinga už institucijų administracinių gebėjimų stiprinimo projektų ir kitų projektų, jeigu tai atskirai numatyta, konkursų organizavimą, sutarčių sudarymą ir mokėjimus. Už techninį projekto įgyvendinimą atsakingi vyresnieji programos pareigūnai.

3. Įgyvendinančioji agentūra (IA)

Įgyvendinančioji agentūra (IA) yra nacionalinės administracijos įgyvendinančioji institucija, atsakinga už projektų, jeigu tai atskirai numatyta, konkursų organizavimą, sutarčių sudarymą, mokėjimus ir jų techninį įgyvendinimą. Įgyvendinančiosios agentūros vaidmenį gali atlikti ir CPVA, pvz., Dvynių projektų programos projektuose.

4. Nacionalinis pagalbos koordinatorius (NPK)

Nacionalinis pagalbos koordinatorius (NPK) yra nacionalinės administracijos atstovas (ministerijos arba valstybės sekretoriaus rango pareigūnas), atsakingas už programavimą Gavėjo šalyje. NPK taip pat užtikrina koordinavimą su kitomis Bendrijos finansinės pagalbos programomis ir yra atsakingas už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės programų priežiūrą ir vertinimą.

5. Įgaliotasis valstybės pareigūnas (IVP)

Įgaliotasis valstybės pareigūnas (IVP) yra nacionalinės administracijos atstovas (ministerijos arba valstybės sekretoriaus rango pareigūnas), turintis visus įgaliojimus ir atsakomybę už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės pagalbos įgyvendinimą. Įgaliotasis valstybės pareigūnas gali patikėti savo funkcijas ne daugiau kaip dviems kitiems

¹ 2003 m. ES Stojimo aktas, OL L 236, 2003 09 23

pareigūnams, tačiau jis atsako už visą Supratimo memorandume ir kituose susitarimuose jam nustatytų pareigų vykdymą.

Įgaliotasis valstybės pareigūnas negali tuo pačiu metu eiti Nacionalinio pagalbos koordinatoriaus pareigų.

6. Įgaliotasis programos pareigūnas (IPP)

Įgaliotasis programos pareigūnas (IPP) yra nacionalinės administracijos atstovas, vadovaujantis CPVA arba IA. NPK pritarus, IVP skiria IPP, kuris atsiskaito IVP už CPVA ir (arba) IA operacijas ir tinkamą įgyvendinamų projektų finansinį valdymą.

7. Vyresnysis programos pareigūnas (VPP)

Vyresnysis programos pareigūnas (VPP) yra nacionalinės administracijos (ministerijos arba agentūros) pareigūnas, kuris CPVA įgaliotajam programos pareigūnui atsiskaito už techninių projektų įgyvendinimą tuo atveju, jeigu CPVA yra atsakinga už administracinį ir finansinį projektų įgyvendinimą.

8. Jungtinis priežiūros komitetas (JPK)

Jungtinis priežiūros komitetas (JPK), sudarytas iš IVP, NPK ir Komisijos atstovų, yra atsakingas už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės programų peržiūrą.

9. Perseus

Perseus yra esama Europos Komisijos finansinių ataskaitų sistema.

10. Finansinis reglamentas (FR)

Finansinis reglamentas (FR) taikomas Europos Bendrijų bendrajam biudžetui. 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) 1605/2002. OL L 248, 2002 09 16, p. 1.

2 straipsnis

Įgaliotojo valstybės pareigūno atsakomybė

□1

Visa atsakomybė už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšų administravimą tenka įgaliotajam valstybės pareigūnui.

Įgaliotasis valstybės pareigūnas visapusiškai atsiskaito už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšų naudojimą iki programos pabaigos. Jis užtikrina, kad būtų laikomasi Bendrijos taisyklių ir procedūrų, taikomų atskaitomybei ir finansų valdymui, viešiesiems pirkimams, konkurencijai ir valstybės pagalbai, ir kad tinkamai veiktų atskaitomybės ir projektų informacinė sistema. Jis taip pat užtikrina, kad apie visus įtariamus ir nustatytus sukčiavimo ir pažeidimo atvejus būtų pranešama Komisijai.

□2

Įgaliotasis valstybės pareigūnas prižiūri visų Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšų finansinės atskaitomybės sistemą. Įgaliotasis valstybės pareigūnas atsakingas už jo pareigybei priskirtų užduočių vykdymą, inter alia:

- (i) prašyti iš Komisijos lėšų ir jas valdyti,
- (ii) pasitarus su nacionaliniu pagalbos koordinatoriumi, skirti įgaliotuosius programos pareigūnus (IPP) Centrinėje projektų valdymo agentūroje (CPVA) ir (arba) kiekvienoje įgyvendinančiojoje agentūroje (IA) ir jiems vadovauti,
- (iii) pasirašyti finansavimo sutartis su CPVA ir (arba) kiekviena įgyvendinančiaja agentūra,
- (iv) pervesti lėšas Centrinei projektų valdymo agentūrai (CPVA) ir (arba) įgyvendinančiosioms agentūroms (IA), vadovaujantis finansavimo sutartyje numatyta tvarka,

- (v) užtikrinti nacionalinių ir kitų bendro finansavimo išteklių srautą, kaip nustatyta nacionalinėse Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės programose,
- (vi) užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšas sistema Perseus būtų nuolat papildoma naujausia informacija, o NF, CPVA ir (arba) IA laikytųsi šių ataskaitų rengimo ir pateikimo tvarkos,
- (vii) programos pabaigoje susigražinti nepanaudotas lėšas iš CPVA ir (arba) IA,
- (viii) kartu su Komisijos atstovais ir nacionaliniu pagalbos koordinatoriumi dalyvauti Jungtiniame priežiūros komitete.

□3

Jeigu nesilaikoma kurio nors Supratimo memorandume numatyto išsipareigojimo, Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšas reikės gražinti Komisijai.

3 straipsnis Įgyvendinančiosios agentūros

□1

ĮVP paveda CPVA įgyvendinti Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonę laikantis Komisijos nustatytų kriterijų, išdėstytų FR 164 straipsnyje.

□2

Nustačiusi, kad CPVA nesilaikė FR 164 straipsnyje nustatytų reikalavimų, Komisija gali bet kuriuo metu atšaukti CPVA akreditaciją.

VIEŠIEJI PIRKIMAI

4 straipsnis Viešieji pirkimai

□1

Viešieji pirkimai atliekami užtikrinant jų prieinamumą, sąžiningą konkurenciją ir skaidrumą pagal atitinkamas Bendrijos direktyvas.

□2

Phare programoje taikomas Dvynių projektų vadovas toliau taikomas Dvynių projektų programos projektams vadovaujantis Stojimo akto 34 straipsnio 4 dalies nuostata.

□3

Subsidijos administruojamos ir panaudojamos laikantis Europos Komisijos paskelbtų standartinių dokumentų ir taisyklių, taikytinų Phare programos įgyvendinimui po valstybės įstojimo į Europos Sąjungą, bei kitų specialių nuostatų, išdėstytų Finansavimo Sprendime.

5 straipsnis Mokesčiai

□1

Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšoms taikomi nacionaliniai mokesčių įstatymai.

□2

Mokesčiai, maitai ir rinkliavos negali būti dengiami Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšomis. PVM laikomas nepateisinamomis išlaidomis, išskyrus atvejus, kai galutinis paramos gavėjas jas tikrai ir neabejotinai patyrė. Susigražinamas PVM jokių būdu negali būti laikomas pateisinamomis išlaidomis, net jeigu PVM nebuvo gražintas galutiniam arba individualiam paramos gavėjui.

FINANSINIAI SRAUTAI

6 straipsnis Banko sąskaitos

□1

Nacionalinis fondas kiekvienai Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšomis finansuojamai nacionalinei programai atidaro banko sąskaitą centriniame banke arba su Komisija suderintame banke.

Banko sąskaita turi turėti subsąskaitas, iš kurių CPVA leidžiama atlikti mokėjimus. Tuo atveju, jeigu ši sistema negali būti įgyvendinama, Komisija ir Nacionalinis fondas gali susitarti dėl atskirų priemonių.

□2

Banko sąskaita turi būti iš esmės kaupianti palūkanas sąskaita. Apie banko sąskaitoje susikaupusių palūkanų sumą yra pranešama Komisijai.

□3

Banko sąskaitos yra valdomos remiantis dvigubo parašo sistema, kuriai reikia įgaliotojo valstybės pareigūno ir pareigūno, atsakingo už apskaitą, parašų.

□4

Nacionalinis fondas praneša Komisijai visą tinkamą informaciją, susijusią su visomis sąskaitomis, į kurias buvo pervestos Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšos. Tinkama informacija turėtų būti suprantama kaip, inter alia, banko pavadinimas ir adresas, sąskaitos numeris, sąskaitos turėtojų pavadinimas(-ai), palūkanų norma ir kita informacija, kuri Komisijai atrodo svarbi.

7 straipsnis Mokėjimo paraiška Komisijai

□1

Pirmoji iki 20% visų lėšų sudaranti išankstinio finansavimo² išmoka siunčiama NF gavus Komisijos pranešimą apie nacionalinių programų finansavimo sprendimą ir po to, kai NF ir CPVA pasirašo finansavimo sutartis (FS). Be to, ĮVP privalo pranešti Komisijai apie paskirtus ĮPP ir pateikti sukurtos valdymo ir kontrolės sistemos aprašymą su išsamia informacijos srautų tarp NF ir CPVA ir mokėjimų atlikimo būdo išdėstymu.

² kaip apibrėžta Komisijos reglamento 2342/2002 105 straipsnio 1 dalyje

□2

Bus pervedamos dvi kitos išmokos, kurios yra tarpinės išmokos³ ir išankstinio finansavimo papildymas, ir kurių kiekviena sudaro iki 30% visų lėšų. Antrasis pervedimas atliekamas, kai CPVA išmoka 5% patvirtinto biudžeto. Trečiosios išmokos galima prašyti, kai yra išmokėti 35% viso patvirtinto biudžeto.

Ketvirta išmoka pervedama, kai yra išmokėta 70% viso patvirtinto biudžeto, ir kai yra sudarytos visos sutartys.

Išimtiniais atvejais, įgaliotasis valstybės pareigūnas gali prašyti didesnės procentinės dalies, negu buvo susitarta, kai CPVA pinigų srautų prognozės pagalba gali įrodyti, kad pinigų srautų poreikiai atitinkamu laikotarpiu viršys šią procentinę dalį.

□3

Kai visų Nacionalinio fondo ir CPVA turimų lėšų suma viršija 15% viso patvirtinto programos biudžeto, Komisija išimties tvarka gali leisti išmokėti išmoką, jeigu ĮVP pateikia tinkamai pagrįstą įrodymų, kad su turimomis lėšomis sutartiniai įsipareigojimai nebus įvykdyti.

□4

Įgaliotojo valstybės pareigūno sertifikuota ir patvirtinta mokėjimo paraiška yra pateikiama Komisijai, kad ji ją patvirtintų ir pervestų lėšas.

Prie mokėjimo paraiškos pridedama:

- (i) išlaidų deklaracija, parodanti bendrą nacionalinių (bendram finansavimui skirtų lėšų) ir Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšų, dėl kurių buvo sudarytos sutartys ir kurios buvo išmokėtos, sumą, paskirstytą pagal paprogrames, projektus ir projektų dalis (kai taikoma), tokiu būdu parodant preliminarų biudžeto (t.y. nacionalinės programos) ir jau patirtų išlaidų ir mokėjimų, remiantis CPVA pateikta finansine ataskaita, ryšį,
- (ii) atitinkamos reguliarios finansinės ataskaitos (Perseus), nurodančios sudarytas sutartis ir atliktus mokėjimus,
- (iii) suderinti banko duomenys, įskaitant gautas palūkanas, atitinkantys NF ir CPVA atidarytas sąskaitas,
- (iv) pažangos ataskaitos, kaip numatyta 12 straipsnyje,
- (v) raštiškas ĮVP pareiškimas, patvirtinantis, kad visa mokėjimo paraiškoje esanti informacija yra teisinga, ir kad įgyvendinant Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės paramą pasiekta pažanga yra patenkinama ir atitinka nacionalinėje programoje nustatytus tikslus.

Komisija pasilieka teisę prašyti papildomos, su lėšų pervedimais susijusios, informacijos.

□5

Nacionalinis fondas saugo išsamius visų mokėjimų, gautų įgyvendinti Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamas programas, paprogrames, projektus ir jų dalis (kai taikoma), duomenis.

□6

Jeigu iš Komisijos gautos išmokos viršija galutines patvirtintas išlaidas, NF privalo gražinti perteklių Komisijai galutinės deklaracijos pateikimo metu.

³ kaip apibrėžta Komisijos reglamento 2342/2002 105 straipsnio 1 dalyje

Jeigu yra neatliktų mokėjimų (išskyrus visas garantiniam laikotarpiui sulaikytas lėšas), NF turi pateikti paaiškinimą ir numatomas tų mokėjimų atlikimo datas. NF pateikia ketvirtines pažangos ataskaitas apie garantiniam laikotarpiui sulaikytas lėšas ir neatliktus mokėjimus. Jeigu šios lėšos yra nesumokėtos sutarties šaliai, jos taip pat turi būti gražintos Komisijai.

8 straipsnis Visiškas sąskaitų lėšų panaudojimas

□1

Ne vėliau negu per aštuonis mėnesius nuo sutarčių įvykdymo pabaigos NF pateikia galutinę išlaidų deklaraciją ir patvirtinimą apie atliktų atsiskaitymų teisėtumą, tikslumą ir teisingumą. Šiame etape galutinės patvirtintos išlaidos turi atitikti pradinę sutarčių vertę, sumažintą visomis atskaitytomis ir sutaupytomis sumomis, dėl kurių buvo susitarta su sutarties šalimis įgyvendinimo metu. Šios išlaidos turi taip pat atitikti atliktų mokėjimų sumą, pridėjus visas garantiniam laikotarpiui sulaikytas lėšas.

□2

Įvertinusi galutinę deklaraciją, Komisija pareikš savo nuomonę apie išlaidas, kurios negali būti finansuojamos Bendrijos lėšomis, kai ji manys, kad tos išlaidos padarytos nesilaikant Bendrijos taisyklių.

Komisija apie savo tikrinimų rezultatus ir išvadas dėl išlaidų, kurios negali būti finansuojamos, praneš raštu Nacionaliniam fondui, kuris per vieną mėnesį turės pateikti atsakymą raštu.

Jeigu nebus susitarta per vieną mėnesį nuo NF atsakymo raštu gavimo, Komisija nusprendžia ir nustato neįtrauktinas sumas, ypač atsižvelgdama į taisyklių nesilaikymo lygį, nustatytų pažeidimų pobūdį bei jų rimtumą ir į Bendrijos patirtus finansinius nuostolius.

□3

Po 2 paragrafe nurodyto sprendimo visos nepateisinamos išlaidos bus susigražinamos nepažeidžiant 18 straipsnyje nurodytos pažeidimų atitaisymo procedūros ir tolesnių finansinių koregavimų.

Lėšos bus susigražintos arba NF jas tiesiogiai gražinant, arba kompensuojant pagal Bendrijos taisykles.

9 straipsnis Pakeitimai projektuose

□1

NPK ir ĮVP gali prašyti grynai techninio pobūdžio pakeitimų arba perskirstyti lėšas tarp tos pačios nacionalinės programos projektų (programos keitimas).

□2

Kai pakeitimai yra grynai techninio pobūdžio, arba visų perskirstymų suma yra mažesnė negu 15% šio(-ų) projekto(-ų) biudžeto, ir dėl jų nesikeičia nei vieno projekto tikslai ir (arba) rezultatai, Komisijai apie juos informuojama raštu (NPK ir ĮVP pasirašant kartu). Per 10 darbo dienų nuo pareiškimo gavimo Komisija gali išdėstyti prieštaravimus. Pasibaigus šiam terminui, laikoma, kad Komisija pritarė šiems pakeitimams.

□3

Jeigu yra prašoma pakeitimų dėl:

- perskirstymų, kurių bendra suma yra mažesnė negu 15% šio(-ų) projekto(-ų) biudžeto, tačiau dėl jų keičiasi projekto(-ų) tikslai ir (arba) rezultatai, arba
- perskirstymų, kurių bendra suma viršija 15% šių projektų biudžeto, arba
- techninių pakeitimų, dėl kurių keičiasi projekto tikslai ir (arba) rezultatai, arba
- esamų projektų panaikinimo ir naujų sukūrimo, prašymas, kurį kartu pasirašo NPK ir ĮVP, yra raštu pateikiamas tvirtinti Komisijai.

□4

Jeigu perskirstymų suma nacionalinėje programoje viršija 15% viso jos biudžeto, arba keičiami projekto tikslai ir (arba) rezultatai, reikia gauti naują Komisijos sprendimą.

10 straipsnis Nepaskirstytas lėšų rezervas

NPK prašo raštiško Komisijos pritarimo bet kokiam finansavimui iš nepaskirstytų lėšų rezervo, įtrauktų į Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamą nacionalinę programą.

11 straipsnis Lėšų pervedimas įgyvendinančiosioms agentūroms

□1

Nacionalinis fondas sudaro finansavimo sutartis su CPVA. Finansavimo sutartys turi atitikti reikalavimus, numatytus Komisijos reglamento (EB) Nr. 438/2001 5 straipsnyje, ir jose išdėstomos išsamios nuostatos dėl lėšų pervedimo.

□2

Nacionalinis fondas perveda lėšas CPVA remiantis pinigų srautų prognozėmis.

□3

CPVA pateikia Nacionaliniam fondui prašymus lėšoms pervesti pagal savo poreikius, kaip numatyta atitinkamoje finansavimo sutartyje.

□4

Vadovaudamasis prašymais ir patvirtinančiais dokumentais, įgaliotasis valstybės pareigūnas patikrina, kiek CPVA išleido ankstesnės lėšų dalies, ir, jeigu prašymas yra pagrįstas, ĮVP pritaria kitos lėšų dalies pervedimui. CPVA atlieka tik sudarytose sutartyse numatytus mokėjimus.

□5

Nacionaliniam fondui ir ĮVP tenka galutinė atsakomybė prieš Komisiją tvirtinant, kad pervedimai yra atlikti teisingai ir paremti tinkama informacija.

□6

(Kai taikoma.) Jeigu Nacionalinis fondas yra mokėjimo institucija, jis turi atlikti mokėjimus sutarties šalims remdamasis prašymais, gautais iš CPVA. NF praneša apie atliktus

mokėjimus CPVA, kad šie duomenys neatidėliojant būtų įvesti į Perseus.

ATSKAITOMYBĖ, FINANSINĖ KONTROLĖ IR AUDITAS

12 straipsnis Ataskaitos

□1

CPVA kas šešis mėnesius pateikia Komisijai ataskaitą dėl projektų, už kuriuos ji yra atsakinga, įgyvendinimą pagal modelį, kuris bus parengtas. NPK pateiks Komisijai bendrą ataskaitą dėl projektų įgyvendinimo mažiausiai du kartus per metus prieš JPK posėdžius ir dažniau, jeigu JPK renkasi dažniau.

□2

Nacionalinis fondas taiko atitinkamą analitinę apskaitos sistemą, kuri apima sutarčių ir kitas finansines operacijas, susijusias su visomis Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamomis programomis.

□3

Įgaliotasis valstybės pareigūnas užtikrina, kad NF (kai taikoma), CPVA tinkamai palaikytų techninę ir finansinę atskaitomybės sistemą (Perseus, įskaitant pirminės atrankos ir konkursų duomenis) visoms Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšoms, įskaitant CPVA (kai taikoma) pervestas lėšas.

□4

Nacionalinis fondas teikia ketvirtines ataskaitas apie programos finansinę padėtį, vykstančių konkursų tvarkaraštį, įvykusių konkursų vertinimus ir sudarytas sutartis, apie projektų įgyvendinimo eigą, apie iškylančias problemas (jeigu jų yra), ateities perspektyvas ir kitą būtina informaciją, kurios prašo Komisija. Pagal aplinkybes Komisija gali prašyti papildomų ad-hoc ataskaitų.

□5

Visi finansinio valdymo, konkursų ir sutarčių procedūrų duomenys saugomi ne mažiau negu penkerius metus nuo datos, kai Europos Parlamentas priima sprendimą dėl paskutinių su Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės įgyvendinimu susijusių biudžeto įvykdymo metų.

Su iki galo neužbaigtomis operacijomis arba su teismo procesu susiję dokumentai saugomi ilgiau, negu numatyta pirmoje pastraipoje, t. y. pasibaigiant metams po tų metų, kuriais operacijos buvo baigtos, arba buvo priimtas galutinis teismo sprendimas.

13 straipsnis Valdymo ir kontrolės sistemos

□1

Siekiant užtikrinti gerą Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansinį valdymą pagal bendrai priimtus principus ir standartus, Gavėjas įdiegia paramos valdymo ir

kontrolės sistema. Ši sistema turi atitikti FR⁴ 164 straipsnyje numatytus reikalavimus ir pirmiausia tinkamai užtikrinti prašymų Bendrijos paramai gauti teisingumą, teisėtumą ir tinkamumą.

□2

Gavėjo valstybės valdymo ir kontrolės sistemos turi užtikrinti pakankamą audito seką, apibrėžta Komisijos reglamento (EB) Nr. 438/2001⁵ 7 straipsnio 2 dalyje.

□3

Kompetentinga nacionalinė finansinės kontrolės institucija vykdo tinkamą visų programos įgyvendinimo dalyvių finansinę kontrolę.

14 straipsnis Auditas

□1

Kiekvienais metais Komisijai yra siunčiamas audito planas ir atliktų auditų išvadų santrauka. Audito ataskaitos turi būti Komisijos dispozicijoje.

2□

Nepažeidžiant Komisijos ir Europos Sąjungos Audito Rūmų teisių ir funkcijų, Komisija arba išoriniai auditoriai, su kuriais Komisija sudarė sutartį, gali patikrinti, Komisijos pasirinkimu, Nacionalinio fondo ir, kai taikoma, CPVA sąskaitas ir operacijas.

PRIEMONĖS PRIEŠ PAŽEIDIMUS IR SUKČIAVIMĄ

15 straipsnis Apibrėžimai

1□

Pažeidimas reiškia bet kokį Bendrijos teisės aktų nuostatos⁶ (įskaitant šį Supratimo memorandumą), Komisijos sprendimų dėl Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamų nacionalinių programų ir su jomis susijusių sutarčių pažeidimą dėl ūkio subjekto veiksmo arba neveikimo, kai tas pažeidimas nepateisinamomis išlaidomis daro arba būtų padaręs žalą bendrajam Bendrijų biudžetui arba jų valdomiems biudžetams.

2□

Sukčiavimas reiškia tyčinį veiksma arba neveikimą, susijusį su:

- (i) suklastotų, neteisingų arba nepilnų ataskaitų arba dokumentų naudojimu arba pateikimu, dėl kurių buvo neteisėtai pasisavintos arba nepagrįstai sulaikytos bendrojo Europos Bendrijų biudžeto arba jų ar jų vardu valdomų biudžetų lėšos,
- (ii) informacijos neatskleidimu pažeidžiant konkrečius įpareigojimus ir tokiu būdu sukeliant turinčius pirmiau minėtus padarinius,
- (iii) tokių lėšų neteisingu naudojimu kitiems, negu jos buvo skirtos, tikslams.

⁴ 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 248, 2002 09 16, p. 1)

⁵ 2001 m. kovo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 438/2001. (OL L 63, 2001 03 03, p. 21)

⁶ apibrėžiama kaip valstybei narei gavėjai taikomų Bendrijos taisyklių visuma

□3

Aktyvi korupcija apibrėžiama kaip veiksmas, kuriuo sąmoningai žadama arba duodama tiesiogiai arba per tarpininkus kokios nors naudos pačiam pareigūnui arba trečiajam asmeniui tam, kad jis veiktų arba susilaikytų nuo veiksmų, susijusių su jo pareigomis arba atliekamomis funkcijomis, nukrypstant nuo jo oficialių pareigų, ir tokiu būdu kenkiant arba galint pakenkti Europos Bendrijų finansiniams interesams.

Pasyvi korupcija apibrėžiama kaip pareigūno veiksmas, kuriuo jis tiesiogiai ar netiesiogiai reikalauja arba gauna bet kokios naudos sau arba trečiajam asmeniui, arba priima tokios naudos pažada tam, kad jis veiktų arba susilaikytų nuo veiksmų, susijusių su jo pareigomis arba atliekamomis funkcijomis, nusižengdamas savo oficialioms pareigoms, ir tokiu būdu kenkdamas arba galėdamas pakenkti Europos Bendrijų finansiniams interesams.

16 straipsnis Priemonės, kurių imasi šalis gavėja

□1

Gavėjas užtikrina įtartinų ir nustatytų sukčiavimo ir pažeidimų atvejų tyrimą ir tinkamas procedūras remdamasis nacionaliniais arba Bendrijos patikrinimais ir sukuria kontrolės ir ataskaitų sistemą, atitinkančią Komisijos reglamento (EB) Nr. 1681/94⁷ nuostatas.

Apie visus įtariamus ir nustatytus sukčiavimo ir pažeidimų atvejus ir apie visas su jais susijusias priemones, kurių ėmėsi nacionalinė institucija, turi būti nedelsiant pranešama Komisijos tarnyboms. Jeigu nėra įtariamų ir nustatytų sukčiavimo ir pažeidimų atvejų, šalis gavėja apie tai praneša Komisijai per du mėnesius nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos.

□2

Gavėjas imasi visų būtinų priemonių, skirtų užkirsti kelią bet kokiai aktyviai ar pasyviai korupcinei veiklai, ir imasi atsakomųjų veiksmų prieš ją įvairiuose viešųjų pirkimų ar subsidijų skyrimo procedūros etapuose arba atitinkamų sutarčių įgyvendinimo metu.

17 straipsnis Priemonės, kurių imasi Komisija

□1

Komisija (įskaitant Europos kovos su sukčiavimu tarnybą) ir Audito Rūmų auditoriai gali vykdyti visų finansavimo sprendimų ir su jais susijusių sutarčių priežiūrą ir finansinę kontrolę.

□2

Tam, kad būtų užtikrinta efektyvi Bendrijos finansinių interesų apsauga, Komisija gali atlikti kontrolę ir patikrinimus vietoje laikydamosi Tarybos sprendime (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁸ numatytų procedūrų.

□3

Pirmiau nurodyti kontrolė ir auditas taikomi visoms sutarties šalims ir subrangovams, kurie gavo Bendrijos lėšų.

⁷ 1994 m. birželio 11 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1681/94 (OL L 178, 1994 07 12, p. 43-46)

⁸ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos sprendimas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 (OL L 292, 1996 11 15, p. 2-5)

18 straipsnis

Lėšų susigražinimas pažeidimo arba sukčiavimo atveju

□1

Komisija susigražins lėšas, jeigu bet koku programos įgyvendinimo metu arba atlikus auditą bus atskleistas bet koks pažeidimas arba sukčiavimas⁹.

□2

Valstybė narė gavėja pirmoji atsako už paaiškėjusių pažeidimų tyrimą.

Priemonės, kurių ji imasi, apima pažeidimų prevenciją, atskleidimą, koregavimą ir pranešimą apie jas Komisijai. Valstybė narė gavėja reguliariai informuoja Komisiją apie administracinio ir teisinio proceso eigą.

Valstybė narė gavėja atlieka reikalaujamus kiekvieno konkretaus pažeidimo finansinius koregavimus. Valstybės narės gavėjos atliekami koregavimai yra viso arba dalies Bendrijos įnašo panaikinimas. Tokia tvarka koreguotas Bendrijos lėšas NF gali dar kartą naudoti Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės tikslams remiantis šio Supratimo memorandumo 9 straipsniu.

□3

Jeigu Komisija, atlikusi būtinus patikrinimus, daro išvadą, kad:

a) valstybė narė gavėja nesilaikė savo įsipareigojimų, nustatytų šio Supratimo memorandumo 18 straipsnio 2 pastraipoje, arba

b) projekto įgyvendinimas nepateisina dalies arba visos skirtos paramos, arba

c) yra didelių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų, dėl kurių gali atsirasti pažeidimų,

Komisija gali sustabdyti tolesnę atitinkamos programos finansavimą ir, nurodžiusi tokio sprendimo priežastis, paprašyti valstybės narės gavėjos pateikti savo pastabas ir, jei reikia, per nustatytą laiką atlikti visus koregavimus.

□4

Komisijos nustatyto laikotarpio pabaigoje, jeigu nebuvo pasiektas joks susitarimas, ir valstybė narė neatliko koregavimų, Komisija gali, atsižvelgusi į valstybės narės pastabas, per tris mėnesius priimti sprendimą:

a) sumažinti arba atšaukti atitinkamai programai skirtus mokėjimus, arba

b) atlikti reikalingus finansinius koregavimus panaikinant visą arba dalį paramos, skirtos atitinkamai programai.

Komisija, priimdama sprendimą dėl koreguojamos sumos ir vadovaudamasi proporcingumo principu, atsižvelgia į pažeidimo arba pakeitimo pobūdį ir valstybės narės gavėjos valdymo ir kontrolės sistemose nustatytų trūkumų finansines pasekmes bei jų mastą.

Jeigu nepriimta jokie a ir b punktuose numatyto sprendimo, tolesnis programos finansavimo sustabdymas nedelsiant panaikinamas.

□5

Įgaliotasis valstybės pareigūnas užtikrina nepanaudotų lėšų arba neteislingai gautos sumos gražinimą per šešiasdešimt

⁹ kaip apibrėžta šio dokumento 15 straipsnyje

kalendorinių dienų nuo pranešimo gavimo datos. Jeigu gražintinos sumos Komisijai nesumoka ĮVP, šią sumą Komisijai gražina valstybė narė gavėja. Delspinigiai už pavėluotus mokėjimus priskaičiuojami prie negražintų sumų taikant Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomame Finansiniame reglamente nurodytas taisykles.

PRIEŽIŪRA IR VERTINIMAS

19 straipsnis Priežiūra ir vertinimas

□1

Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės programų įgyvendinimą prižiūrės Jungtinis priežiūros komitetas (JPK). Į JPK sudėtį įeina ĮVP, NPK ir Komisijos tarnybos. Jis renkasi ne rečiau negu du kartus per metus peržiūrėti visų Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamų programų, kad įvertintų jų pažangą siekiant tikslų, nustatytų nacionalinės programos finansavimo sprendime. JPK gali rekomenduoti pakeisti prioritetus ir (arba) perskirstyti Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšas.

□2

Įgyvendinant Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonę Jungtiniam priežiūros komitetui prireikus padės sektorių priežiūros pakomitečiai (SPP), kuriuos sudaro Centrinė projektų valdymo agentūra, NPK ir ĮPP. Komisijos tarnybos kviečiamos dalyvauti stebėtojo teisėmis. SPP išsamiai peržiūri kiekvienos programos pažangą, įskaitant jų sudedamąsias dalis ir sutartis, JPK sugrupuotas pagal atitinkamus priežiūros sektorius. Kiekviena sektorių prižiūrės vienas SPP, remdamasis reguliariomis įgyvendinančiosios agentūros parengtomis priežiūros ataskaitomis ir nepriklausomų vertintojų atliktais tarpiniais vertinimais. SPP pateikia rekomendacijas dėl valdymo aspektų ir koncepcijos ir užtikrina, kad jos būtų vykdomos. SPP atsiskaito JPK, kuriam jis pateikia bendras išsamias ataskaitas už Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės finansuojamas programas savo sektoriuje.

□3

Komisijos tarnybos užtikrina, kad, pasibaigus programai, būtų atliekamas vertinimas po įgyvendinimo (ex-post).

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

20 straipsnis Matomumas/informavimas

Atitinkamas įgaliotasis programos pareigūnas užtikrina, kad būtų imamasi būtinų priemonių užtikrinti tinkamą informavimą apie visą Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšomis finansuotą veiklą.

21 straipsnis Baigiamosios nuostatos

Išimtiniais ir tinkamai pateisintais atvejais Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės lėšomis finansuojamam nacionalinės programos įgyvendinimui atskiru finansavimo sprendimu gali būti nustatomos specialios nuostatos, kurios būtų

viršesnės už šį Supratimo memorandumą.

Šis Supratimo [memorandumas](#) gali būti iš dalies pakeistas tik raštu bendru šalių pritarimu.

Šis Supratimo [memorandumas](#) įsigalioja tą dieną, kai jį pasirašo abi šalys.

Priimta Vilnius
Data 2004 11 03

Priimta Briuselis
Data 2004 11 12

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS VARDU

EUROPOS KOMISIJOS VARDU

NPK

GENERALINIS DIREKTORIUS, GD ELARG

ĮVP